

CRIDATS A SER PORTADORS DE PAU!

Cant: Per tot l'univers...

I

LA PAU: CONCEPTE, CONTINGUT, ACTITUDS

1. Introducció:

La paraula “Pau” és tan bonica com la paraula “Amor”. I ambdues són d'un gran abast. Així com l'Amor engloba *l'eros* o amor d'enamorament i de desig possessiu, *la philia* o amor d'amistat i *l'agape* o amor totalment altruista, i molt sovint es parla d'amor sense ser-ho de veritat (per ex. quan és pur sexe)..., semblantment la paraula “Pau” abraça diferents realitats. I potser alguna vegada es parla de pau o de pacifisme quan més aviat s'hauria de parlar de falta de compromís o de desídia per no haver d'enfrontar-se a conflictes, sovint necessaris...

I una altra cosa: Tant la paraula “Amor” com la paraula “Pau” tenen el privilegi d'haver estat emprades per definir Déu, segons la Bíblia:

- . “El qui no estima no coneix Déu, perquè Déu és Amor” (1 Joan 4,8).
- . Gedeó va dedicar un altar al Senyor i li posà aquest nom: “El Senyor és pau” (Jutges 6, 24).
- . “Ell (Jesucrist) és la nostra Pau” (Efesis 2, 14).

2. Què és la Pau, en termes generals?

Molts conceben la pau com a simple absència de guerra (militar). Però això és molt poc, perquè dins aquesta certa “tranquil·litat de l'ordre” o “tranquil·litat en l'ordre” pot amagar-s'hi una situació opressiva, ofegadora de la personalitat, sigui individual sigui col·lectiva.

Altres conceben la pau d'una manera tan interioritzada i psicològica que només la refereixen a la pau del cor o a una manera de ser pacífica i calmosa.

En realitat, la pau autèntica “ve donada per l'harmonia humana amb tot l'univers. És la resultant de les relacions justes, lliures i harmòniques de les persones amb si mateixes, amb les altres persones, amb la societat, amb el món (o natura) i, si un és creient, amb Déu”. Així s'expressa Jordi Llimona en: *Temes de cada dia*, p. 169. I ho especifica dient:

- . No hi pot haver pau si no hi ha un respecte per l'altre i per la diversitat d'homes, d'idees i de pobles.
- . No hi pot haver pau si no hi ha un mínim de justícia i de llibertat.
- . No pot existir la pau si s'impedeix un mínim de cultura que enriqueixi la persona, fent-la mentalment oberta i crítica.
- . No hi haurà pau si imperen els fonamentalismes.
- . No pot tenir lloc la pau si hi ha pobles oprimits que no poden desenvolupar la seva cultura ni expressar-se en la seva llengua.
- . No hi pot haver pau si els homes i les dones no gaudeixen dels mateixos drets i de les mateixes possibilitats de desenvolupament.
- . No tindrem pau si no es respecta la natura (si no s'eviten els excessos i si no es vetlla per la seva regeneració).

. No serà present la pau en els nostres cors si no tenim una actitud de comunió amb l'univers.

La pau és una realitat dinàmica, que es fa dia a dia. No és la pau morta, de cementiri. Per això cal estar alerta i treballar perquè es mantingui i creixi...

3. Concepte bíblic de Pau (shalom, eirene)

La salutació habitual dels jueus quan es troben i s'acomiaden és "Shalom", i això des d'antic. Nosaltres diem: Déu vos guard! Adéu-siau! (=amb Déu siau). Hola, com estàs! Pau i bé! Ciao! Salut! etc. Ells diuen "Shalom", que traduïm per "Pau", però que té un sentit molt extens.

Originàriament o etimològicament "Shalom" significava la integritat d'un ésser o d'una societat. Volia dir: estar sa, íntegre. Per això dient "shalom" es volia desitjar la salut o prosperitat material i espiritual; o també felicitat i bona harmonia; o també benestar, salvació, seguretat; o també tranquil·litat, calma; o també èxit, progrés... Dient "shalom" a vegades també es vol expressar un sentiment d'amistat i de reconciliació o de confiança!

Jesús va acomiadar la dona perdonada dient-li: *"La teva fe t'ha salvat! Vés-te'n en pau"* (Lluc 7, 50). I un cop ressuscitat es va manifestar als deixebles saludant-los: *"Pau a vosaltres! Rebeu l'Esperit Sant!"* (Joan 20, 19. 22). I en les cartes paulines troben la salutació de la pau juntament amb una altra expressió similar, per exemple: "Us desitjo la gràcia i la pau de part de Déu, el nostre Pare, i de Jesucrist, el Senyor" (Efesis 1,2).

4. La Pau (Shalom) com a do de Déu

La Pau és el do messiànic per excel·lència, és la plenitud de la salvació messiànica! Recordem aquell text d'Isaïes en què s'anuncia l'aurora d'un Regne de Pau: *"Ens ha nascut un Noï, ens ha estat donat un fill... El seu nom serà: Conseller prodigiós, Príncep de pau... Estendrà arreu la sobirania i la Pau no tindrà fi"* (Is. 9, 5-6). O aquell altre text del mateix Isaïes que ens descriu el Messies, text que Jesús es farà seu en la sinagoga de Natzaret: *"L'Esperit del Senyor, Déu sobirà, reposa sobre meu, perquè el Senyor m'ha ungit. M'ha enviat a portar la bona nova als pobres, a curar els cors desfets, a proclamar als captius la llibertat i als presos el retorn de la llum, a proclamar l'any de gràcia del Senyor"* (Is 61, 1-2).

Les cartes als Colossencs i als Efesis expressen meravellosament aquesta pau, do del Senyor, i la reconciliació obtinguda per Jesucrist: *"Déu volgué que residís en Ell (Jesucrist) tota la plenitud. Déu volgué reconciliar-ho tot per ell i destinar-ho a ell, posant la pau en tot el que hi ha, tant a la terra com al cel, per la sang de la creu de Jesucrist"* (Col 1,20). *"Ell (Jesucrist) és la nostra pau. De dos pobles n'ha fet un de sol, destruint el mur que els separava... Així ha posat pau entre tots dos pobles i, en ell, n'ha creat un de sol: la nova humanitat... Ell ha vingut a anunciar la bona nova de la pau... Per ell, uns i altres, units en un sol Esperit, tenim accés al Pare"* (Ef 2, 14-18).

Per això de gust els àngels canten en el naixement de Jesús: *"Glòria a Déu a dalt del cel i a la terra pau als homes que Ell estima"* (Lluc 2,14). I per això mateix, en fer Jesús la solemne entrada a Jerusalem, *"tota la multitud dels deixebles, plens d'alegria, començaren a lloar Déu amb grans crits per tots les miracles que havien vist, i deien: Beneït el rei, el*

que ve en nom del Senyor. Pau en el cel i glòria en les altures”. Ho llegim textualment en Lluc 19, 37-38.

La carta als Romans ens ve a dir que la pau té origen en Déu i que és un fruit de l'Esperit Sant: *“El Déu de la pau esclafarà ben aviat Satanàs sota els vostres peus. Que la gràcia de Jesús, nostre Senyor, sigui amb vosaltres”* (Rm 16,20). *“Els interessos terrenals porten a la mort, mentre que els de l'Esperit duen a la vida i a la pau”* (Rm 8,6).

I amb el risc d'avorrir-vos amb textos... cito encara la pregària final de la carta als Hebreus: *“Que el Déu de la pau, que ha fet pujar d'entre els morts Jesús, Senyor nostre, el gran pastor de les ovelles, gràcies a la sang d'un aliança eterna, us perfeccioni amb tota mena de béns perquè pugueu complir la seva voluntat”* (He 13, 20-21). I llegim en la carta als Filipencs: *“La pau de Déu, que sobrepassa tot el que podem entendre, guardarà els vostres cors i els vostres pensaments en Jesucrist”* (Filp 4,7).

És a dir: Déu ha establert la Pau per mitjà del seu Fill Jesucrist. La pau és l'expressió definitiva de l'aliança nova i eterna establerta per la sang de Jesús... (vg. He 13,20). Aquesta és la Pau que Jesús ens ha deixat, que ens ha donat: *“Us deixo la pau, us dono la meva pau. Jo us dono la pau que el món no dona. Que els vostres cors s'asserenin i no temin”* (Joan 14, 27).

5. La Pau com a tasca o missió

Encara que la Pau, a la qual la Comunitat (l'Església, la Humanitat) ha estat cridada (vg. 1 Cor 7,15; Fets 9, 31) sigui un obsequi o un do de Déu, tanmateix als cristians se'ns reclama: Primer: Que siguem conscients d'aquest do i el sapiguem demanar, acollir i agrair. Que Jesús no hagi de lamentar-se com feu davant la ciutat de Jerusalem: *“Tant de bo que en el dia d'avui també tu haguessis reconegut allò que et donaria la pau! Però ara els teus ulls són incapaços de veure-ho. No has sabut reconèixer el moment en què Déu et visitava”* (Lluc 19, 42. 44). Segon: Que sapiguem buscar i seguir constantment els camins de pau. I que sapiguem ser constructors de pau, portadors de pau, instruments o “canals” de pau.

Hem de “perseguir” la pau: *“Cerqueu allò que porta la pau i que edifica la comunitat”*, llegim en Romans 14, 19. *“Deleix-te pel bé, la fè, l'amor i la pau”*, escriu sant Pau a Timoteu (2 Tim 2,32). - I hem de ser “portadors” de pau. Els deixebles reben l'encàrrec de predicar la **“Bona Nova de la pau”**. Així és conegut el Missatge de Jesús o el seu Evangeli (vg. Fets 10,36). Els 12 o 72 són enviats a preparar el camí de Jesús: *“Aneu, jo us envio com anyells enmig de llops... Quan entreu en una casa, digueu primer: ‘Pau en aquesta casa’. Si allí hi ha algú que n'és digne, la pau que li desitgeu reposarà damunt d'ell”* (Lluc 10, 1-2).

En fi, ben armats per a la lluita, cal difondre en el món l'evangeli del Regnat de la pau. Escriu sant Pau als Efesis: *“Poseu-vos el cinturó de la veritat, revestiu-vos amb la cuirassa de la justícia, estigueu ben calçats, a punt per anunciar l'evangeli de la pau”* (Ef 6, 14-15).

És sobretot important i eloqüent la **benaurança de la Pau** (Mateu 5,9): *“Feliços els qui treballen per la pau: Déu els anomenarà fills seus”*. Aquesta benaurança no parla tant dels qui tenen un temperament o tarannà pacífic i tranquil (en tot cas això entraria entre els “mansuets”), sinó que parla dels qui construeixen la pau, els pacificadors en situacions de conflicte. I més que referir-se als qui es reconcilien ells personalment, es refereix als qui

ajuden els enemics a reconciliar-se, o també als qui s'esforcen perquè no hi hagi enemistats. Es tracta de gent que estima tant la pau i estima tant les persones, que no els importa comprometre la seva tranquil·litat personal, mentre puguin posar pau allà on hi ha divisió o perill de discòrdia.

Aquesta benaurança, juntament amb la dels misericordiosos, apunta al fer i a l'actuar més que no pas al ser (pobre, humil, net de cor, perseguit). L'obra de pau i l'obra de misericòrdia s'assemblen bastant. De fet, ajudar a viure en pau és una de les principals obres de misericòrdia. Els qui obren així seran anomenats "fills de Déu". Per què? Perquè el principal agent de la pau és Déu. Ells són simples transmissors d'aquesta pau de Déu, de Crist. La font és Déu. Ells són com canals, units a la font.

Per últim, acollim atentament aquest text de la carta de Jaume, al final del capítol tercer: *"La saviesa que ve de dalt, primer de tot és pura; després, pacífica, amable, dòcil, plena de misericòrdia i de bons fruits, sense parcialitat ni hipocresia. El fruit de la justícia neix de la llavor que han sembrat en esperit de pau els qui treballen per la pau"* (Jm 3, 17-18). Ves per on surt aquí un text que relaciona clarament **Justícia i Pau**, com també feien els antics profetes: *"El fruit de la justícia serà la pau; la calma i la seguretat en seran per sempre la collita"* (Isaïes 32, 17). *"La fidelitat i l'amor es trobaran, s'abraçaran la bondat i la pau"* (Salm 85,11).

6. Actituds dels "portadors de pau"

Per poder portar una cosa, s'ha de tenir... La persona que no està en pau amb ella mateixa, serà una persona en guerra amb el món sencer. "La pau comença a l'interior d'un mateix i s'estén amb la concòrdia amb els altres i amb l'harmonia amb l'univers" (J. Llimona). "Quan una persona està en pau amb si mateixa, transmet pau als altres, mentre que quan una persona està en lluita i se sent gelosa dels altres per allò que són o per allò que tenen, està en continu conflicte i transmet aquell conflicte (ressentiment) als altres" (Francesc Torralba, *Cent valors per viure – La persona i la seva acció en el món*, p. 362).

És clar, la pau que hem de tenir i hem de transmetre –la pau que anuncia l'Evangeli– és la participació en la pau de Déu, que va més enllà del voler viure dins un ordre jurídic humà estricte. La pau evangèlica és restauració després del pecat, és la realització de la salvació global.

Però hi ha un text de l'evangeli que ens pot desconcertar. Aquell de Lluc 12,51: *"¿Us penseu que he vingut a portar pau a la terra? Us asseguro que no! He vingut a portar-hi divisió. D'ara endavant els cinc membres d'una família estaran dividits: tres contra dos i dos contra tres"*. El text paral·lel de Mateu 10,34 diu: *"No us penseu que he vingut a portar la pau a la terra. No he vingut a portar la pau, sinó l'espasa"*. Al meu entendre això indica que la pau de Jesús serà fruit d'un gran esforç i d'una lluita, perquè sempre hi haurà alguna tensió. Jesús no predica pas la violència, sinó la pau. Però, de fet, a vegades Jesús és ocasió que els homes es divideixin, ja que l'opció radical de l'evangeli, que ell demana, provoca oposicions i hostilitats, fins i tot a l'interior de les famílies (*nota BIC*). La pau física o material no és pas el bé últim i definitiu de l'home. Per a evitar un cert conflicte no es pot pas sacrificar tota la resta, per exemple la llibertat i la dignitat personal o d'un poble... Jo puc empassar-me saliva quan m'ofenen i ataquen la meua "dignitat". Però, ¿i si es tracta de defensar la llibertat i la dignitat del més feble o de la comunitat? ¿No s'ha

de parar els peus als poca vergonyes i als aprofitats? Si s'ha de lluitar, es lluita... (en un sentit més o menys ample). Amb això no insinuo pas la legitimitat de la guerra, de qualsevol guerra, i menys de les actuals amb tant de poder destructiu que tenen... Aquest seria un altre tema..

Mentre no arribi aquella pau escatològica que esperem (quan Déu ho sigui tot en tots: 1Co 15,28), hem de "lluitar" per la pau, propugnant les paus possibles, essent-ne portadors. Si més no, en la nostra vida personal (en la nostra conducta) ha d'haver-hi "signes" o petites realitzacions d'aquest esperit de pau.

En un PowerPoint de les Monges de sant Benet de Montserrat, que es titula "Si vols la pau, estigues atent al teu llantió", es diu: "La pau, talment un horitzó clarejant, vol il·luminar les nostres vides a través dels grans o petits gestos de cada dia". I un altre PowerPoint que m'ha arribat, i no recordo de qui, posa una frase de B.Shaw: "Encara que la societat respiri intolerància, tot progrés sorgirà de la tolerància". I va desgranant una sèrie de situacions en què hem de ser "tolerants", o millor dit, quan hem d'obrar amb esperit de pau. Diu:

- . Feliç el qui sap mirar els altres amb ulls d'amic, i acull cada persona sense prejudicis de cultura, religió o raça.
- . Feliç el qui es proposa i s'esforça a viure en harmonia amb els seus familiars, veïns, companys, forasters, superant les inevitables dificultats pròpies de les relacions humanes.
- . Feliç el qui no guarda rancor, el qui passa per alt les paraules i els gestos desagradables i no obliga els altres a viure segons els seus propis criteris.
- . Feliç el qui es comunica amb senzillesa i escolta les raons dels altres, sobretot les dels més dèbils.
- . Feliç el qui és tolerant amb si mateix i conviu serenament amb les pròpies limitacions i amb les dels altres.
- . Feliç el qui acull el valor de les diferències que caracteritzen cada home i cada dona del nostre planeta, perquè aquestes diferències manifesten el "Nom" amb el que Déu crida cada un de nosaltres.

Sempre (sempre!) hem de treballar i continuar treballant per la pau d'aquest món, a pesar dels desenganys, dels fracassos i incomprensions. No podem refugiar-nos resignadament en una vida interior mística. Allà on no hi ha pau, hem de posar-n'hi, amb amor. Hem de ser uns humils "signes" de pau.

Si és així, podem acollir com escrites per a nosaltres les paraules de la segona carta de sant Joan: *"De part de Déu Pare i del seu Fill Jesucrist, hi haurà amb nosaltres gràcia, misericòrdia i pau, plenes de veritat i amor"* (2Joan v.3).

Cant: Al cor d'aquest món...

II

DIFERENTS ESTILS DE SER “PORTADORS DE PAU”

1. Sant Francesc d'Assís

És coneguda aquesta figura de cristià “universal”. És patrimoni de tota la humanitat... Només cal mencionar alguns trets particulars de la seva personalitat:

. Aquella pregària “franciscana” de la pau, que no es troba en els seus escrits, correspon certament als seus sentiments: “Senyor, feu de mi un instrument (o canal) de la vostra pau. On hi hagi odi, jo hi posi amor... On hi hagi discòrdia, jo hi posi pau, etc.”

. El seu lema missioner era “Pau i bé!”. Considerava tot el món i tot l'univers com una família: tots germans! D'aquí aquell magnífic càntic del Germà Sol, que és tota una oració: “Lloat siguis, Senyor, amb totes les criatures: pel germà Sol, la germana lluna i els estels, etc. També per la germana nostra la mort corporal”. Aquest càntic de germanor universal, el va fer servir –afegint-hi una estrofa- per ajudar a la reconciliació de dues autoritats renyides: “Lloat sigueu, Senyor meu, per aquells que perdonen pel vostre amor, i aguanten malaltia i tribulacions. Benaurats els qui les aguantaran en pau”.

. Dintre aquest món i aquesta societat, els seus companys serien “Framenors”, és a dir, “Germans petits”, de l'estament dels “Minors” o classe baixa...

. En relació amb grups herètics o separats de l'Església i també envers l'Islam, va manifestar respecte i va fer algun intent de diàleg, encara que mantenint-se ell “cristià” més que ningú...

. I encara: Dels pocs manuscrits que tenim d'ell, es conserva aquell que va escriure per a Fra Lleó, que passava algunes dificultats. És la benedicció extreta del llibre dels Nombres 6, 24-26 i que els franciscans acostumem a dir-ne la “Benedicció de sant Francesc” i amb la qual acomiadem el dia: “*Que el Senyor et beneeixi i et guardi; et mostri la seva faç i es compadeixi de tu. Giri el seu rostre cap a tu i et doni la Pau...*”.

2. Martin Luther King

En la nostra pàgina web (www.caputxins.org), vaig penjar-hi una breu biografia d'aquest gran lluitador pels drets humans dels Negres d'Amèrica. Aquest gran cristià posa de relleu la relació que ha d'haver-hi entre la Justícia i la Pau. I que, per a aquesta Justícia i Pau, si cal lluitar es lluita..., però de manera “no-violenta”, cosa que no vol dir amorfa o anodina.

Sense justícia no hi ha pau, no hi ha comunitat. La desigualtat és causa i efecte dels desequilibris i de les violències socials. En canvi, l'esperit de Justícia empeny a realitzar el desenvolupament i alliberament de tots els homes i dones que es troben en situacions d'opressió i de domini (cf. Fr. Torralba, id, p. 365).

Deia Martin Luther King: “Qui accepta el mal sense protestar, hi està cooperant”. “Trenquem la cadena de l'odi i podrà començar la germanor”.

3. El germà Roger de Taizé

És una altra persona estimada, admirada i plorada per tots nosaltres. La seva contribució a la Pau en ell passa sobretot per la voluntat de Diàleg ecumènic, entre totes les confessions cristianes, i també d'obertura envers totes les persones del món. També li vaig dedicar un reportatge.

Cito un parell de frases d'ell: "Qui viu de Déu elegeix estimar. I un cor decidit a estimar pot irradiar una bondat sens límits". "Allò que has entès de l'Evangelí, per poc que sigui, posa-ho en pràctica".

4. Pere Casaldàliga

I al costat d'ell podríem posar-hi altres com l'abbé Pierre, que tenia arrels caputxines (ja que es va desvincular de l'Orde essent ja sacerdot). Ambdós posen de relleu, com a contribució a la Pau:

- . La seva opció pels pobres (sobrietat compartida).
- . Una nova consciència ecològica (reciclant al màxim els béns de la natura, a favor dels més pobres).
- . El lema d'actuació del bisbe Pere Casaldàliga és: Humanitzar la humanitat!
- . I davant el cansament en la lluita per la Justícia i la Pau, ell diu: "Els cristians som (o semblen) soldats derrotats d'una causa invencible"...

5. La boja de Burundi (Marguerite Burankitse)

A la "Contra" (darrera pàgina) de la Vanguardia del dia 23 de gener, sortia una entrevista amb la Sra. Marguerite Burankitse, de 50 anys d'edat, que em va cridar l'atenció. Hem de situar-nos en el gravíssim conflicte ètnic entre hutus i tutsis, ara fa uns 14 anys. Ja abans d'esclatar el conflicte o guerra civil, Marguerite, senyora signficada i de posició social força elevada, havia adoptat 7 nens (4 hutus i 3 tutsis). En els primer dies del conflicte ella es va refugiar en el bisbat, i hi ha estirat unes 70 persones més, entre les quals 20 intel·lectuals hutus que no volien participar en la matança. Gent d'aquesta tribu van matar 60 persones de la família de Marguerite (tutsis). Poc després, quan els tutsis van reaccionar i volien venjar-se, van penetrar al bisbat i van anar matant un a un tots els hutus. I ella fou escridassada com a "traïdora". Amb una estratagema ràpida, va poder salvar els nens, els 7 adoptats i altres 18, oferint 11.000 dòlars si els respectaven. Després es van traslladar a casa d'uns cooperants alemanys que havien fugit. Un dia, uns nens-soldat l'anaven a matar, però se'ls va guanyar fent-los conèixer tota la quitxalla que ella ajudava i prometent-los estudis si es quedaven a la casa. En uns terrenys heretats de la família, Marguerite, "*la boja de Burundi*" –com li diuen i li agrada que li diguin-, ha pogut muntar tot de casetes, i amb l'ajuda de molts col·laboradors, dins el Projecte anomenat precisament "Shalom", ha donat acolliment a uns 10.000 nens. A finançar-ho, hi han ajudat les entrevistes i els reportatges concedits a periodistes estrangers i també bastants premis rebuts. El nen-soldat que li anava a disparar, ara és el seu xofer. Segons ella:

- . "No hi ha res que es resisteixi a l'amor"
- . "Estar alegre és el miracle que podem fer per als altres. L'alegria és contagiosa".
- . "El perdó és el gran llegat o herència del cristianisme en un món que no sap perdonar.
- . "Cal reconciliar-se. Cal perdonar!"

6. Qui més posar entre els qui, a la seva manera, treballen per la pau?

Tu, jo, tots nosaltres, conscients i agraïts del do que ha fet Déu a la humanitat, visitant-nos i fent-nos conèixer el seu amor misericordiós en Jesucrist, ens hauríem de sentir cridats i enviats, com els deixebles i com Joan Baptista, a preparar el camí del Senyor. Com diu el Càntic de Zacaries (Lluc 1, 68-79), Déu vol guiar els nostres passos per camins de Pau:

“Beneït sigui el Senyor, Déu d’Israel:

ha visitat el seu poble i l’ha redimit...

Així ens salva, alliberant-nos..., mogut pel seu amor.

I a tu (Joanet, Mateu, Conxita, Marga, etc.) et diran profeta de l’Altíssim

perquè aniràs al davant del Senyor a preparar el seu camins;

fàràs saber al poble que li ve la salvació, el perdó del seus pecats.

Per l’amor entranyable del nostre Déu,

ens visitarà un Sol (Jesucrist) que ve del cel,

per il·luminar els qui viuen a la fòsca, a les ombres de la mort,

i guiar els nostres passos per camins de PAU.

Cant: *“La pau en els cors...”*

Mateu Sanclimens

Treball personal:

1. Mira de recordar una situació viscuda en què tu has pogut ser instrument (o canal) de pau.
2. Medita una frase sobre el tema de la pau, per comentar-la després en el grup...